

**ÜLEVAADE
EESTI OSALEMISEST EUROOPA
LIIDU KOHTU JA
EFTA KOHTU MENETLUSTES,
EESTI VASTU ALGATATUD
RIKKUMISMENETLUSTES JA
PROJEKTI "EU PILOT"
PÄRINGUTES
AASTAL 2015**

Välisministeerium
Juriidiline osakond
Euroopa Liidu õiguse büroo
2016

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
I OSA	5
EESTI OSALEMINE ELK JA EFTA KOHTU MENETLUSTES	5
1.1. OTSESED KOHTUASJAD	5
1.1.1. Kohtuasjad, kus Eesti on hageja (4)	5
1.1.2. Kohtuasjad, kus Eesti on menetlusse astunud ühe poole nõuete toetuseks (3)	7
1.2. EELLOTSUSEMENETLUS	8
1.2.1. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (2)	9
1.2.3. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud, milles Eesti on seisukohad esitanud (14)	10
1.3. ARVAMUSED	15
1.3.1. Lõpetatud arvamused	16
1.3.2. Pooleliolev arvamused	16
II OSA	17
ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST	17
2.1. DIREKTIIVIDE MITTEÕIGEAEGNE ÜLEVÕTMINE	17
2.1.1. Pooleliolevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (18)	17
2.1.2. Lõpetatud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (4)	20
2.2. SISULISED RIKKUMISMENETLUSED	22
2.2.1. Pooleliolevad sisulised rikkumismenetlused (8)	22
2.2.2. Lõpetatud sisulised rikkumismenetlused (2)	24
III OSA	26
„EU PILOTI“ PÄRINGUD AASTAL 2015	26
3.1. Pooleliolevad „EU Piloti“ päringud	26
3.2. Lõpetatud „EU Piloti“ päringud, millele järgneb rikkumismenetlus	27
IV OSA	29
STATISTIKA	29
4.1. Statistika Eesti osalemise kohta ELK menetlustes	29
4.2. Eesti vastu algatatud rikkumismenetluste statistika	31
4.3. Statistika "EU Piloti" päringute kohta	33

SISSEJUHATUS

Käesolev ülevaade käsitleb Eesti seisukohtade kaitsmist Euroopa Liidu Kohtus (edaspidi *ELK*), Euroopa Majanduspiirkonna Kohtus (edaspidi *EFTA Kohus*) ja Euroopa Komisjoni (edaspidi *komisjon*) algatatud rikkumismenetlustes, samuti projekti "EU Pilot" päringuid ajavahemikul 01.01.2015 kuni 31.12.2015. Statistika on esitatud eraldi ülevaate viimases osas.

Eesti seisukohtade kaitsmine ELK-s

2015. aasta kohtuasjadest võiks välja tuua, et jätkus n-ö suhkrutrahvi saaga. Eesti esitas üldkohtule hagi (T-117/15), millega taotleb, et komisjon tühistaks otsuse, mille järgi peab Eesti maksma 45 686 268 eurot üleliigsete suhkru laovarude eest. Kuna ELK otsuste põhjal tühistas komisjon muude laovarude eest makstud tasu, siis soovib Eesti, et analoogiat rakendataks ka suhkru laovarude suhtes.

Märkimisväärseks võib pidada, et komisjon omalt poolt ei esitanud 2015. aastal Eesti vastu kohtusse ühtegi hagi.

Jätkuvalt on Eesti jaoks oluline osaleda eelotsusemenetluses, mille eesmärk on tagada EL õiguse ühtne tõlgendamine Euroopa Kohtu (edaspidi *EK*) ja liikmesriikide kohtute koostöös. EK-le Eesti seisukohtade esitamise vajalikkuse hindamisel lähtub Eesti eelkõige võimaliku EK otsuse mõjust Eestile: kas see võib tingida vajaduse muuta Eesti õigusakte või rakenduspraktikat või mõjutada Eesti põhimõttelist lähenemisviisi mingis valdkonnas. Viimastel aastatel võib täheldada, et ministriumid soovivad aina aktiivsemalt ja läbimõeldumalt osaleda eelotsusemenetluses, et kaitsta Eestile olulisi seisukohti. Siiski on vaja teha iga eelotsusetaotluse kohta analüüs ning leida vahendeid, et menetlust ära kasutades Eesti huvisid veelgi paremini kaitsta. 2015. aastal osales Eesti 10 uues menetluses, mis on mõnevõrra rohkem kui 2014. aastal esitatud 7 uut seisukohta, kuid jääb samas alla 2011.–2013. aastal esitatud seisukohtade arvule, mil sekkuti enam kui 10 korral.

ELK üldkohtu reform ja kodukorra muutmine

ELK üldist arengut puudutavatest teemadest väärivad märkimist üldkohtu reform ja kodukorra muutmine. Liikmesriigid leppisid kokku, et reformi käigus suurendatakse kolmes etapis üldkohtu kohtunike arvu nii, et aastaks 2019 on igast liikmesriigist üldkohtus kaks kohtunikku. Esimesed lisakohtunikud (12) alustavad üldkohtus tööd 2016. aasta jooksul ning seitse Avaliku Teenistuse Kohtu kohtuniku ametikohta viiakse üldkohtusse üle 2016. aasta septembris. Eesti kohtunik lisandub reformi kolmandas etapis 2019. aastal. Üldkohtu reformi eesmärk on eelkõige võimaldada üldkohtul toime tulla suurenenud töömahuga ja vähendada kohtumenetluste pikkust. Üldkohtu reform läheb maksma ligikaudu 14 miljonit eurot aastas.

2015. aastal jõustusid ka üldkohtu kodukorra muudatused. Muudatuste eesmärk oli eelkõige jätkata jõupingutusi, et säilitada üldkohtu suutlikkus lahendada kohtuasju mõistliku aja jooksul. Lisaks sooviti üldkohtu kodukord viia kooskõlla EL kodukorda tehtud muudatustega. Üldkohtu kodukorda lisati ka täiesti uued sätted, mis reguleerivad salastatud teavet sisaldavate dokumentide ja tõendite esitamist ning kasutamist üldkohtu menetluses.

Eesti riigiametnike visiit ELK-sse

2015. aastal korraldati teine ametlik Eesti riigiametnike visiit ELK-sse. Külustus korraldati koostöös ELK Eesti kohtunike ning kohtu visiitide osakonnaga. Selle käigus tutvuti kohtu kui institutsiooniga, toimusid mitmed kohtumised kohtunike, kohtujuristi ja teiste kohtu töötajatega ning külastati EK istungit.

Rikkumismenetlused

2015. aastal algatati 15 uut rikkumismenetlust direktiivide mitteõigeaegse ülevõtmise tõttu. Seda on mõnevõrra rohkem kui eelneval kolmel aastal. Direktiivide ülevõtmise hilinemiste puhul tuleb silmas pidada, et liikmesriigile on võimalik trahv määrata kohe, kui kohus direktiivi ülevõtmata jätmise tuvastab. Et vältida trahvide määramist, on oluline käsitada direktiivide ülevõtmist prioriteedina. Lisaks on praegustest kogemustest näha, et komisjon analüüsib asjades, kus kord on ülevõtmine juba hilineanud, ülevõtmismeetmeid väga hoolikalt, enne kui ta rikkumismenetluse lõpetab. On võimalik, et kui komisjon sellisel juhul tuvastab direktiivi ülevõtmisel puudujääke, pöördub ta siiski kohtu poole trahvide määramise nõudega. Seetõttu on eriti tähtis, et direktiivid oleksid üle võetud eelkõige aegsasti, aga muidugi ka sisuliselt korrektselt.

„EU Piloti“ päringud

"EU Piloti" päringuid algatati 2015. aastal Eesti suhtes 15. Kuna tegemist on Eesti ja komisjoni dialoogiga enne rikkumismenetluse algatamist, on oluline jätkata praegust praktikat ja esitada komisjonile juba menetluseelses etapis läbimõeldud ja põhjalikud selgitused, et komisjonil puuduks põhjus rikkumismenetluse algatamiseks. Aasta jooksul lõpetati 17 päringut ja nendest 15 juhul jäi komisjon Eesti vastusega rahule. Kahel juhul otsustas komisjon toimiku küll sulgeda, kuid plaanib alustada rikkumismenetlust. 31.12.15 seisuga oli Eesti suhtes avatud 21 „EU Piloti“ päringut.

Ülevaate on koostanud Välisministeeriumi juriidilise osakonna EL õiguse büroo direktor ja Eesti esindaja ELK-s Kristi Kraavi-Kärsti (tel 637 7441), samuti sama büroo juristid Arnika Kalbus (tel 637 7432), Edit Kubinyi (tel 637 7434) ja Vilver Oras (tel 637 7435). Statistilise osa on koostanud sama büroo spetsialist Katre Jaakson (tel 637 7436). Ülevaate on keeleliselt toimetanud Välisministeeriumi juriidilise osakonna keeletekspert Riina Martinson (tel 637 7404). Valdakonna eest vastutav asekancler on Välisministeeriumi juriidiliste ja konsulaarküsimuste asekancler Annely Kolk (tel 637 7401).

I OSA

EESTI OSALEMINE ELK JA EFTA KOHTU MENETLUSTES

EL liikmesriik saab ELK menetlustes osaleda hageja, kostja või ühe poole nõuete toetuseks menetlusse astujana kas üldkohtus või EK-s. Lisaks on liikmesriigil võimalus esitada seisukohad EK eelotsuse menetluses või arvamuse andmise menetluses. Liikmesriik saab seisukohad esitada ka EFTA Kohtu arvamuse andmise asjades, mis sarnanevad menetluse poolest EK eelotsuse menetlusele.

ELK-le esitati möödunud aastal 1711 kohtuasja. See on ELK ajaloos kõige suurem ühel aastal esitatud kohtuasjade arv. Rekordilisel arvul esitati sealhulgas EK-le 713 kohtuasja, millest 436 olid uued eelotsusetaotlused. Üldkohtule esitati 2015. aastal 831 kohtuasja, mis on lähedal 2014. aasta kohtuasjade rekordile (912 kohtuasja). Põhjalikuma ülevaate EK ja üldkohtu tegevusest ning statistikast saab ELK aastaaruandest.

Eesti esitas 2015. aastal ELK-le seisukohad 14 uues kohtuasjas, mida võib pidada viimase viie aasta lõikes pigem keskmiseks tulemuseks. 2015. aastal Eesti üheski EFTA Kohtu arvamuse andmise asjas ei osalenud. Siiski ei saa Eesti puhul pidada kõige olulisemaks menetlustes osalemise arvu, vaid pigem seda, et Eesti jaoks olulistest asjades oleks Eesti seisukohad kohtule esitatud.

Esimene alajaotus keskendub nn otsestele hagidele ehk kohtuasjadele, kus Eesti on hagejaks, kostjaks või astunud menetlusse ühe poole nõuete toetuseks. Teine alajaotus annab ülevaate Eesti esitatud kirjalikest märkustest EK eelotsusemenetluse raames, kolmas alajaotus käsitleb Eesti osalemist EK arvamuse andmise menetluses. Statistika on eraldi välja toodud ülevaate IV osas.

Iga ülevaates kajastatud kohtuasja puhul on välja toodud vaidluse asjaolud, Eesti seisukoht ning menetluse seis (kirjalik menetlus, suuline istung, kohtuotsus või kohtujuristi ettepanek).

1.1. OTSESED KOHTUASJAD

2015. aastal esitas Eesti ELK-sse kaks hagi (T-117/15, T-157/15). Samuti tegi kohus 2015. aastal lahendid kahe hagi suhtes, milles Eesti oli hageja rollis (C-508/13, T-555/14). 2015. aastal astus Eesti ühes otseses kohtuasjas menetlusse ühe poole nõuete toetuseks (C-126/15) ning menetlus jätkus ja jõudis lahendini kahes kohtuasjas, kus Eesti oli varem menetlusse astunud (T-395/13, C-302/14). Eesti vastu ei esitatud 2015. aastal ühtegi hagi.

1.1.1 Kohtuasjad, kus Eesti on hageja (4)

1) Eesti vs. Euroopa Parlament ja nõukogu C-508/13 (finantsaruanded)

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid 26.06.2013 seadusandliku tavamenetluse raames vastu direktiivi 2013/34/EL (nn finantsaruannete direktiiv). Eesti ei olnud veendunud, et direktiiv on kooskõlas EL aluslepingute ja EL õiguse üldpõhimõtetega ning rahvusvaheliselt tunnustatud hea raamatupidamistavaga (IFRS). Seetõttu esitas Eesti 23.09.2013 EK-le hagi direktiivi teatud sätete või alternatiivina kogu direktiivi tühistamiseks.

Eesti esitas hagi ELTL artikli 263 alusel olulise menetlusnormi rikkumise ja aluslepingu või selle rakendusnormi rikkumise tõttu. Olulise menetlusnormi rikkumine seisnes Eesti hinnangul direktiivi vastuvõtmisel ELTL artiklis 296 sätestatud põhjendamise kohustuse täitmata jätmises. Aluslepingu või selle rakendusnormi rikkumine seisnes Eesti hinnangul proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtete rikkumises.

18.06.2015 otsustas EK erinevalt Eestist, et kuna direktiiv võimaldab oluliselt vähendada väikeettevõtjate halduskoormust ning suurendada finantsaruannete võrreldavust, siis ei ole proportsionaalsuse põhimõtet rikutud. Samuti leidis kohus, et kuna vaidlustatud direktiivil oli kaks omavahel seotud eesmärki ning isegi kui üks neist eesmärkidest oleks olnud paremini saavutatav liikmesriigi tasandil, tulenes nende eesmärkide omavahelisest seotusest, et direktiivi eesmärk tervikuna oli paremini saavutatav liidu tasandil. Seega ei rikutud subsidiaarsuse põhimõtet. Kohus leidis, et järgitud oli ka põhjendamiskohustust. Kokkuvõttes jõudis kohus järeldusele, et Eesti hagi tuleb jätta rahuldamata.

2) Eesti vs. Euroopa Komisjon T-555/14 (Euroopa Kalandusfond)

Komisjon võttis 14.05.2014 vastu otsuse, millega peatas Euroopa Kalandusfondi 2007.–2013. aasta programmi Eesti rakenduskava I prioriteedi meetmeid toetavad liidu vahemaksed 4% ulatuses. Komisjon otsustas vahemaksed peatada, sest leidis, et Eesti esitatud kulud sisaldasid toetuskõlbmatuid summasid. Sellest järeldas komisjon, et Eesti juhtimis- ja kontrollsüsteemis esines tõsiseid puudusi. Eesti komisjoni järeldustega ei nõustunud ja esitas 25.07.2014 üldkohtule hagi, milles palus komisjoni otsuse tühistada ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Eesti palus ELTL artikli 263 alusel üldkohtul tunnistada komisjoni otsus tühiseks määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 25 lõike 2 ja artikli 89 vale kohaldamise ning sama määruse artikli 88, hea halduse, õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtte rikkumise tõttu.

Komisjon tunnistas kohtumenetluse käigus kehtetuks Eesti vaidlustatud 14.05.2014 otsuse ning asendas selle uue otsusega, mille järgi on kõik Eesti deklareeritud kulud määruse (EÜ) nr 1198/2006 kohaselt käsitatavad rahastamiskõlblikena. 23.09.2015 tegi üldkohus määruse kohtuotsuse tegemata jätmise kohta, kuna vaidlustatud otsuste kehtetuks tunnistamise tõttu langes ära hagi ese, mistõttu ei olnud vaja hagi lahendada.

3) Eesti vs. Euroopa Komisjon T-117/15 (suhkrutrahv)

22.12.2014 saatis komisjoni põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektoraat Eestile kirjaga nr Ares(2014)4324235 otsuse, millega komisjon keeldus muutmast 13.11.2006 otsust 2006/776/EÜ, mis kohustas Eestit maksma 45 686 268 eurot Euroopa Ühenduste omavahenditesse (nn suhkrutrahv). Eesti esitas 03.03.2015 üldkohtule komisjoni vastu hagi, milles palus tühistada komisjoni 22.12.2014 otsuse ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Eesti palus ELTL artikli 263 alusel üldkohtul tunnistada komisjoni otsus tühiseks, kuna see oli vastuolus Eesti EL-iga ühinemisakti IV lisaga, samuti rikkus komisjon hea halduse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Lisaks puudus komisjoni põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektoraadil pädevus teha kirjas sisalduv põhimõtteline otsus. ELTL artikli 250 kohaselt oleks otsuse pidanud tegema komisjoni kolleegium lihthälteenamusega.

Kirjalik menetlus on lõppenud.

4) Eesti vs. Euroopa Komisjon T-157/15 (maaelu arengukava)

Euroopa Komisjon võttis 16.01.2015 vastu rakendusotsuse, mille kohaselt ei kaeta EL eelarvest kulusid, mida liikmesriigid on kandnud Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi raames. Komisjon tegi finantskorrektsiooni põhjusel, et Eesti ei rakendanud nõuetele vastavuse süsteemi nõudeaastatel 2009, 2010 ja 2011 kooskõlas liidu eeskirjadega. Eesti ei nõustunud komisjoni rakendusotsusega ja esitas 30.03.2015 üldkohtule hagi selle tühistamiseks.

Eesti palus ELTL artikli 263 alusel üldkohtul tunnistada komisjoni otsus tühisteks, sest komisjon on valesti hinnanud rakendusotsuse aluseks olevaid faktilisi asjaolusid ja jõudnud väärarusaamale, et Eesti on ohustanud liidu finantshuve. Eesti arvates on komisjon rikkunud määruse (EL) nr 1306/2013 artiklit 52 ning hea halduse, õiguskindluse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Lisaks leidis Eesti, et 2% kindla määraga finantskorrektsiooni määramine Eestile on selgelt ebaproportsionaalne.

Kirjalik menetlus on lõppenud.

1.1.2 Kohtuasjad, kus Eesti on menetluse astunud ühe poole nõuete toetuseks (3)

1) T-395/13 Miettinen vs. nõukogu (dokumentide avalikustamine)

Hageja esitas 31.07.2013 üldkohtusse hagi nõukogu otsuse peale, millega keelduti avalikustamast nõukogu õigusteenistuse arvamust sisaldavaid õigusloome dokumente. Hageja leidis, et nõukogu on valesti kohaldanud määruse (EL) nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 2 sätestatud erandit õiguslikku arvamust sisaldavate dokumentide kohta. Nõukogu ei tõendanud, et hageja küsitud dokumendi sisu oleks sedavõrd tundlik või laia ulatusega, et see õigustab dokumendi sisu avalikustamisest keeldumist. Samuti ei põhjendanud nõukogu piisavalt avalikustamisest tekkida võivat kahju nõukogu otsustusprotsessile (määruse artikli 4 lõige 3) ega ole võtnud arvesse otsustusprotsessi suurema läbipaistvuse positiivseid külgi ja avalikku huvi.

Eesti astus (koos Rootsi) menetluse hageja nõuete toetuseks. Eesti leidis, et nõukogu on valesti kohaldanud määruses toodud erandeid dokumentide avalikustamisest keeldumise kohta ning samuti jätnud täitmata keeldumise põhjendamise kohustuse. Sekkumisel lähtus Eesti vajadusest saavutada määruse erandite kohaldamise suhtes õiguslik selgus ja nõukogu kohustusest oma otsuseid piisavalt põhjendada.

18.09.2015 leidis üldkohus nagu Eestigi, et 21.05.2013 otsus, millega nõukogu keeldus avalikustamast hageja poolt taotletud nõukogu õigusteenistuse arvamust, tuleb tunnistada tühisteks. Kohus kohustas nõukogu hageja taotletud dokumendi hagejale välja andma.

2) C-302/14 Euroopa Komisjon vs. Belgia Kuningriik (rikkumismenetluses liikmesriigile trahvi määramine)

Komisjon esitas EK-le hagi, milles palus tuvastada, kas Belgia on jätnud täitmata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19.05.2010 direktiivi 2010/31/EL (hoonete energiatõhususe kohta) artikli 28 lõikest 1 tulenevad kohustused. Belgia ei ole oma territooriumi teatud osade suhtes üle võtnud

direktiivi artikli 2 punktides 2, 7 ja 9 toodud määratlusi ning artikli 8 lõikes 1, artikli 9 lõikes 1, artikli 11 lõigetes 2–5 ja artiklis 18 ning II lisas ette nähtud nõudeid või ei ole komisjoni ülevõtmisest teavitanud. Lisaks palus komisjon määrata Belgiale ELTL artikli 260 lõike 3 alusel alates EK otsuse kuulutamisest karistusmaks 42 178,50 eurot päevas, mis tuleb tasuda EL omavahendite kontole.

Eesti astus menetlusse Belgia nõuete toetuseks. Kuna komisjoni etteheited puudutasid pigem direktiivi mittenõuetekohast ülevõtmist kui teavitamiskohustuse täitmata jätmist, ei ole asjakohane kohaldada karistusmaksset ELTL artikli 260 lõike 3 alusel. Karistusmaksset saab EK määrata vaid siis, kui liikmesriik rikub teavitamiskohustust.

Kohtuasi kustutati registrist 29.04.2015 kohtu määrusega.

3) C-126/15 Euroopa Komisjon vs. Portugali Vabariik (sigarettide maksumärgid)

Komisjon palus EK-l tuvastada, kas Portugal on jätnud täitmata aktsiidirektiivi (2008/118/EÜ) artiklist 7, artikli 9 esimesest lõigust ja artikli 39 lõikest 3 tulenevad kohustused ning rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet. Portugal oli kehtestanud sigaretipakkidele, mida on juba maksustatud ja tarbimisse lubatud kindlal aastal, turustamis- ja müügikeelu pärast ülemäära lühikest perioodi, mis on ette nähtud Portugali rahandus- ja riigihaldusministeeriumi määruse nr 1295/2007 artiklis 27.

Eesti astus menetlusse Portugali toetuseks. Eesti seisukoha järgi on Portugali kehtestatud sigarettide müügipiirang õiguspärane ja uutele maksumärkidele ülemineku periood piisavalt pikk ja seega kooskõlas nii aktsiidirektiivi kui ka proportsionaalsuse põhimõttega. Müügipiirang võimaldab parimal moel saavutada direktiiviga taotletavaid eesmärke (sh aktsiisi alammäära saavutamine, eelarvetulude laekumise tagamine, tervisekaitse ja turumoonutuste vältimine) ega ole seejuures karmim, kui on nende eesmärkide saavutamiseks vajalik.

Kirjalik menetlus on lõppenud.

1.2. EELOTSUSEMENETLUS

Eelotsusemenetluse eesmärk on tagada EL õiguse ühtne tõlgendamine EK ja liikmesriikide koostöös. Selleks on liikmesriigi kohtul, juhul kui ta kahtleb EL õigusakti tõlgendamises või kehtivuses, õigus ja teatud juhtudel ka kohustus pöörduda tekkinud küsimustega EK poole. EK edastab eelotsusetaotluse kõigile liikmesriikidele, kes võivad kahe kuu jooksul esitada eelotsusetaotluses püstitatud küsimuste asjus oma seisukohad. Liikmesriikidel on võimalik seisukoht esitada ka suulises menetluses.

Alates 2004. aastast on Eesti kokku esitanud seisukohad 90 eelotsusemenetluses, neist 15 juhul sai menetlus alguse Eesti kohtutest. Kokku on Eesti kohtud esitanud EK-le 16 eelotsusetaotlust (viis eelotsusetaotlust on esitanud Riigikohus, kuus Tartu Ringkonnakohus, ühe Tallinna Ringkonnakohus, kolm Tallinna Halduskohus ja ühe Harju Maakohus). 2015. aastal esitati Eesti kohtutest üks eelotsusetaotlus.

Järgnevalt käsitletakse kõigepealt kahte kohtuasja, kus eelotsust on küsinud Eesti kohus. Esimeses leidis 2015. aastal EK, et eelotsusetaotlus on vastuvõetamatu, ning teise puhul on tegemist eelotsusetaotlustega, mille Eesti kohus esitas EK-le 2015. aastal ning mille menetlemine jätkub 2016. aastal. Seejärel on välja toodud teiste liikmesriikide kohtute algatatud eelotsusemenetlused, milles Eesti on seisukohad esitanud.

1.2.1. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (2)

Lõpetatud eelotsusemenetlus, mille on algatanud Eesti kohus

1) C-175/13 Liivimaa Lihaveis (struktuuritoetused)

Eesti Riigikohus soovis eelotsuseküsimustega teada, kas seirekomitee moodustamisel on EL lepingu artikli 19 lõike 1 kolmandast lausest ja EL põhiõiguste harta artikli 47 lõikest 1 tulenevalt kohustus kokku leppida, milline kohus on pädev lahendama seirekomitee otsuste peale esitatud kaebusi ja millise õiguse alusel kaebusi lahendatakse. Lisaks, kas määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 63 lõikega 2 on kooskõlas, kui seirekomitee otsuse peale esitatud kaebuse lahendab riigisisese õiguse alusel sama liikmesriigi kohus, kelle elanik esitas kaebuse.

Eesti EK-le kirjalikke märkusi ei esitanud. Eesti taotles 31.10.2013 suulise istungi korraldamist, et vastata komisjoni väidetele seirekomitee rolli kohta ja toetada Läti kirjalikes märkustes esitatud taotlust kohtuotsuse kehtivusaja piiramiseks. Samuti soovis Eesti teha ettepaneku liita menetluse ökonomia põhimõtet arvestades kohtuasi C-175/13 kohtuasjaga C-562/12. Olles tutvunud EK 17.09.2014 otsusega asjas C-562/12, loobus Eesti 28.10.2014 suulise istungi korraldamise taotlusest, kuna ei pidanud istungi toimumist enam vajalikuks.

12.02.2015 edastas EK Eestile kohtumääruse, milles leidis, et eelotsusetaotlus on ilmselgelt vastuvõetamatu. EK selgitas, et liikmesriigi kohus võib saata asja EK-sse vaid juhul, kui tegemist on poolelioleva vaidlusega ja see kohus peab vastava menetluse raames tegema õigustmõistvat laadi otsuse. Arvestades, et Eesti Riigikohus jättis hageja määruskaebuse rahuldamata, ei olnud eelotsusetaotluse esitamise kuupäeval selles kohtus enam vaidlust pooleli. Järelikult oli eelotsusetaotlus ilmselgelt vastuvõetamatu.

Pooleliolev eelotsusemenetlus, mille on algatanud Eesti kohus

1) C-280/15 Nikolajeva (kaubamärk)

Eesti kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis puudutab määruse (EÜ) nr 207/2009 (ühenduse kaubamärgi kohta) tõlgendamist. Eelotsusetaotluse eesmärk on selgitada teatavat vastuolu määruse ja riigisisese menetlusõiguse vahel. Teiseks selgitada hageja nõuete rahuldamise võimaluse ajalisi piire ning kolmandaks saada suuniseid määruse artikli 9 lõikes 3 sisalduva mõiste „mõistlik kompensatsioon“ sisustamiseks ja ulatuse määramiseks.

Eesti esitas EK-le seisukoha, et riigisisene kohus ei pea kohaldama materiaaõiguslikku kaitsevahendit juhul, kui hageja seda ei taotle. Teiseks leidis Eesti, et liidu kaubamärgi omanik saab nõuda kolmandalt isikult kaubamärgiga identse tähise kasutamise eest alates kaubamärgi registreerimise taotluse avaldamisest kuni kaubamärgi registreerimise avaldamiseni üksnes mõistlikku kompensatsiooni. Kolmandaks leidis Eesti, et mõistlik kompensatsioon sel perioodil

hõlmab vähem nõudeid, kui juba registreeritud kaubamärgi rikkumise korral ettenähtud õiguskaitse. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK otsustab Eesti seisukohast erinevalt, mõjutab see tsiviilkohtumenetluse seadust ja/või kaubamärgiseadust.

01.10.2015 esitas Eesti EK-le kirjalikud märkused. Kirjalik menetlus on lõppenud.

1.2.3. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud, milles Eesti on seisukohad esitanud (14)

Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (6)

1) C-144/13, C-154/13 ja C-160/13 VDP Dental Laboratory ja Staatssecretaris van Financiën jt (hambaproteesid)

Hollandi kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis puudutab käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ tõlgendamist. Eelotsusetaotluse keskne küsimus oli, kuidas tõlgendada direktiivi sätteid, mis käsitlevad maksuvabastust hambaproteeside liidusisesel soetamisel ja impordil. Lisaks esitas kohus küsimuse sisendkäibemaksu mahaarvamise kohta juhul, kui maksukohustuslane ei ole liidusiseselt tehingult käibemaksu tasunud.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt tuleb hambaproteeside liidusisesel soetamisel ja impordil rakendada maksuvabastust samadel tingimustel, mis on ette nähtud hambaproteeside riigisisese käibe puhul. Lisaks leidis Eesti, et maksukohustuslasel, kelle suhtes kohaldatakse maksuvabastust ja kellel puudub õigus maha arvata liikmesriigi territooriumil tasutud sisendkäibemaksu, ei saa seda õigust olla ka siis, kui kõnealune tehing on liidusisene.

04.09.2014 esitas ettepaneku kohtujurist. 26.02.2015 otsustas EK sarnaselt kohtujuristi ettepaneku ja Eesti seisukohaga, et kui riigisiseses õiguses ette nähtud käibemaksuvabastus on käibemaksudirektiiviga vastuolus, ei ole maksukohustuslasel lubatud kasutada ühel ajal nii maksuvabastust kui ka mahaarvamise õigust. Lisaks leidis EK, et sama käibemaksudirektiivis ettenähtud käibemaksuvabastus on kohaldatav hambaarstide ja hambatehnikute tarnitud hambaproteeside ühendusesisesele soetamisele ja lõplikule impordile, kui liikmesriik, millesse hambaproteesid tarnitakse või imporditakse, ei ole rakendanud erand- ja üleminekukorda. Viimaks leidis EK, et käibemaksudirektiivis ette nähtud käibemaksuvabastus on kohaldatav ka selliste hambaproteeside ühendusesisesele soetamisele, mis on lähetatud liikmesriigist, kes on rakendanud erand- ja üleminekukorda.

2) C-664/13 Nimanis (juhilubade uuendamine)

Läti kohus esitas EK-le küsimuse direktiivi 2006/126/EÜ (juhilubade kohta) tõlgendamise kohta. Läti kohus soovis teada, kas liikmesriigi liiklusseadus, mille kohaselt määratakse isiku alaline elukoht elanike registri sissekande järgi, on kooskõlas direktiiviga.

Eesti esitas EK-le seisukoha, et direktiiviga ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt ainus viis tõendada, et isiku alaline elukoht on selles riigis, on tugineda selle isiku deklareeritud elukohale. Rahvastikuregistri andmete kasutamine on sobivaks ja proportsionaalseks meetmeks ning tagab parimal viisil direktiivi eesmärkide täitmise.

25.06.2015 otsustas EK erinevalt Eesti seisukohast, et direktiiviga on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt ainus viis, kuidas liikmesriigis juhiloa väljastamist või uuendamist taotlev isik saab tõendada, et tal on liikmesriigis alaline elukoht, on näidata deklareeritud elukoha olemasolu asjaomasel liikmesriigis.

3) C-18/14 SGP (ettevõtete ühinemisele kõrvaltingimuste seadmise lubatavus)

Madalmaade kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada direktiivi 2007/44/EÜ (finantssektoris osaluse omandamise ja selle suurendamise tehingute suhtes rakendatava usaldusvääruse hindamise menetluskorra ja kriteeriumide kohta). Täpsemalt soovis Madalmaade kohus teada, kas ja millistel tingimustel võib olulise osaluse omandamise heakskiitmise suhtes kehtestada riigisiseste õigusnormide alusel piiranguid või nõudeid.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt on olulise osaluse omandamise heakskiitmise suhtes piirangute või tingimuste kehtestamine direktiiviga kooskõlas. Liikmesriigi pädevad asutused, kellel on kohustus ettevõtjate üle järelevalvet teostada, on kõige pädevamad hindama oma territooriumil valitsevaid riske ning nende põhjal otsustama, kas osaluste omandamisele on vaja seada piiranguid ja tingimusi.

12.02.2015 esitas ettepaneku kohtujurist. 25.06.2015 otsustas EK sarnaselt Eesti seisukohaga, et direktiiv ei keela pädevatel asutustel kehtestada kindlustusseltsi kavandatava olulise osaluse omandamise heakskiitmisele piiranguid või nõudeid, kuid need tingimused ei tohi kahjustada omandajale direktiiviga antud õigusi. EK leidis, et direktiiv lubab pädevatel asutustel seada kavandatavale omandamisele ka ettevõtte juhtimisega seotud nõudeid.

4) C-229/14 Balkaya (töölepingu kollektiivne ülesütlemine)

Saksamaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada direktiivi 98/59/EÜ (kollektiivsete koondamiste kohta). Saksamaa kohus soovis teada, kas kollektiivse koondamise korral tuleb tööandjal töötajate arvu määramisel arvestada töötajate hulka juhatuse liige ning isik, kes teeb tööd tööandja juures ümberõppe raames, kuid saab tasu tööhõivetalitusest.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt juhatuse liiget ei tule töötajate arvu määramisel arvestada töötajate hulka, sest juhatuse liikme ja tööandja vahel ei ole töösuhet. Ümberõppija kohta rõhutas Eesti, et töösuhtele on iseloomulik töö eest tasu saamine.

09.07.2015 otsustas EK erinevalt Eesti seisukohast, et põhikohtuasjas tuleb juhatuse liige kvalifitseerida töötajaks direktiivi mõttes ning seetõttu peab teda arvesse võtma töötajate arvu arvutamisel. Lisaks leidis EK, et töötajaks tuleb pidada ka praktikanti, kes teeb tööd tööandja juures ümberõppe raames, kuid saab tasu tööhõivetalitusest.

5) C-452/14 Doc Generici (tasu ravimi müügiloa muudatuste eest)

Itaalia kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada määrust (EÜ) nr 1234/2008 (inimtervishoius ja veterinaarias kasutatavate ravimite müügilubade tingimuste muudatuste läbivaatamise kohta). Itaalia kohus soovis teada, kuidas tuleks arvestada ravimi müügiloa muudatuste eest võetavat tasu (lõivu), kui taotlus käsitleb mitme müügiloa samu muudatusi.

Eelkõige, kas sellisel juhul tuleks taotluses esitatud muudatusi käsitleda ühe muudatusena või tohib tasu küsida nii paljude muudatuste eest, kui on muudetavaid lube.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt on tasude küsimine liikmesriigi pädevuses. Eesti nentis, et kuigi määruses käsitletakse muudatuste rühmitamist, ei puuduta see käsitlus kuidagi lõivude küsimist. Eesti arvates tuleb iga esitatud muudatust käsitleda eraldiseisva muudatusena ning iga muudatuse eest tuleb tasuda eraldi lõiv, ka juhul, kui muudatuste tegemiseks esitati üks taotlus.

01.10.2015 otsustas EK sarnaselt Eestiga, et määruse ükski säte ei reguleeri riigisiseste asutuste poolt muudatuste rühma läbivaatamiseks kogutava lõivu suurust, mistõttu on lõivude küsimus riigisisese õiguse lahendada. EK leidis, et määrus ei kohusta riigisisest pädevat asutust ega keela tal nõuda müügi loa omaniku aadressi muutmise eest nii mitme lõivu tasumist, kui palju on muudetavaid müügilube.

6) C-264/14 Hedqvist (*bitcoin*'i maksustamine)

Rootsi kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles soovis teada, kas virtuaalraha *bitcoin* ostu- ja müügitehinguid võib käsitada tasu eest teenuste osutamiseks ja kas käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ järgi tuleb *bitcoin*'i tehingud maksustada käibemaksuga.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi virtuaalraha vahetustehingut tuleb käsitada tasu eest teenuse osutamiseks, mida tuleb täies ulatuses käibemaksuga maksustada.

16.07.2015 esitas ettepaneku kohtujurist. 22.10.2015 otsustas EK sarnaselt Eesti seisukohaga, et virtuaalraha vahetustehing on tasu eest teenuse osutamine. EK leidis sarnaselt kohtujuristi ettepanekuga, aga erinevalt Eesti seisukohast, et *bitcoin*'i vahetustehingud tuleb käibemaksust vabastada, sest neile kohaldub erand, mis vabastab käibemaksust seadusliku maksevahendina kasutatava valuuta, pangatähtede ja müntidega seotud tehingud.

Pooleliolevad eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (8)

1) C-493/14 Dilly's Wellnesshotel (riigiabi)

Austria kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada määrust (EÜ) nr 800/2008 (üldine grupierandi määrus) riigiabi käsitlevas menetluses. Austria kohus soovis teada, kas EL õigusest tulenevalt peavad keskkonnamaksu vähendamise vormis antava riigiabi kavad lisaks energiatoodete ja elektrienergia maksustamise direktiivi 2003/96/EÜ tingimustele vastama ka täiendavatele keskkonnakaitse tingimustele.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt piisab, kui abikava vastab energiatoodete ja elektrienergia maksustamise direktiivi tingimustele, sest sellesse on lisatud ka keskkonnakaitse nõuded. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK otsustab Eesti seisukohast erinevalt, võib EL õigusega olla vastuolus Eestis põllumajanduses kasutatava erimärgistatud diislikütuse aktsiisisoodustus.

18.02.2015 esitas Eesti EK-le kirjalikud märkused.

2) C-501/14 EL-EM 2001 (veoettevõtjate vastutus)

Ungari kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada määrust (EÜ) nr 561/2006 (teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamise kohta). Ungari kohus soovis teada, kas määruse artikli 19 lõikes 1 nimetatud meetet, millega tagatakse sanktsiooni rakendamine, tohib võtta ainult rikkumise toime pannud isiku suhtes. Lisaks, kas mõne teise isiku poolt toime pandud õigusrikkumise eest kolmanda isiku suhtes võetud meetet tuleb lugeda tema vastu rakendatud sanktsiooniks.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi ei piira määruse artikli 19 lõige 1 liikmesriikide õigust võtta lisameetmeid kolmandate isikute suhtes, et tagada sanktsioonide täieulatuslik rakendamine. Teisele küsimusele vastates leidis Eesti, et mõne teise isiku poolt toime pandud õigusrikkumise eest kolmanda isiku suhtes võetud meetet ei tule lugeda tema vastu rakendatud sanktsiooniks määruse artikli 19 lõike 1 mõistes. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK otsustab Eesti seisukohast erinevalt, mõjutab see liiklusseadust ja autoveoseaduse muudatust.

20.02.2015 esitas Eesti EK-le kirjalikud märkused. 29.10.2015 toimus suuline istung, millel Eesti ei osalenud. Kohtuasi lahendatakse kohtujuristi ettepanekuta.

3) C-550/14 Envirotec Denmark (kullamaterjal, pöördmaksustamine)

Taani kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse selle kohta, kas käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ järgi võib kullasisaldusega kasutatud metallesemetest kokkusulatatud kange pidada direktiivi mõttes „kullamaterjaliks või pooltooteks“.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt võib kange pidada „kullamaterjaliks või pooltooteks“. Kullakangide käsitlemine „kullamaterjali või pooltootena“ annab liikmesriikidele võimaluse panna nendega tehtavate tehingute korral vastutus käibemaksu maksmise eest kauba või teenuse saajale, mis tähendab, et kangide ostu-müügitehingute käibemaksuga maksustamisel kohaldatakse pöördmaksustamist. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK otsustab Eesti seisukohast erinevalt, mõjutab see käibemaksuseadust. Samuti on Eestis esinenud põhikohtuasjaga samalaadseid käibemaksupettusi, mille vastu võitlemiseks on tõhus meede pöördmaksustamine.

23.03.2015 esitas Eesti EK-le kirjalikud märkused. EK teeb otsuse suulise istungita. 17.12.2015 esitas kohtujurist oma ettepaneku, milles leidis sarnaselt Eestiga, et kange võib pidada „kullamaterjaliks või pooltooteks“.

4) C-72/15 Rosneft (piiravad meetmed)

Ühendkuningriigi kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus hinnata, kas EK-l on pädevus otsustada ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames tehtud nõukogu otsuste kehtivuse üle. Samuti soovis Ühendkuningriigi kohus teada, kas nõukogu otsuse ja määruse teatud sätted on kehtivad ning kas liikmesriik võib nõukogu määruse alusel ette näha kriminaalkaristused piiravate meetmete rakendamata jätmise eest, enne kui EK on asjassepuutuva süüteo reguleerimisala piisavalt selgitanud. Samuti, kas mõiste „rahaline abi“ hõlmab maksekorralduse töötlemist.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt ei ole EK pädevuses teha eelotsust ÜVJP raames tehtud nõukogu otsuste kehtivuse kohta. Eesti vastas, et Venemaa sanktsioone käsitlevad sätted on kehtivad ning et liikmesriik võib nõukogu määruse alusel ette näha kriminaalkaristused piiravate meetmete rakendamata jätmise eest, enne kui EK on asjaspepuutuva süüteo reguleerimisala piisavalt selgitanud. Samuti vastas Eesti, et mõiste „rahaline abi“ hõlmab maksekorralduse töötlemist panga või muu krediidasutuse poolt. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, et selgitada EL aluslepingutest tulenevat EK pädevust ÜVJP valdkonnas, samuti kinnitada Venemaa-vastaste sanktsioonide vastuvõtmise õiguspärasust ning laiemalt EL piiravate meetmete tõhusust.

08.06.2015 esitas Eesti EK-le kirjalikud märkused.

5) C-114/15 Audace (veterinaarravimite paralleelimport)

Prantsusmaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada direktiivi 2001/82/EÜ (veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta). Prantsusmaa kohus soovis teada, kas liikmesriigi õigusnormid, mis reguleerivad veterinaarravimite paralleelimpordiks loa taotlemist, on kooskõlas direktiiviga 2001/82/EÜ, direktiiviga 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) ning kaupade ja teenuste vaba liikumise põhimõttega.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt on paralleelimportimise võimalus direktiivist 2001/82/EÜ tulenevalt ette nähtud üksnes hulgimüüjatele ning sellega ei piirata õigustamatult kaupade vaba liikumist. Eesti pidas põhjendatuks, et teise liikmesriigi hulgimüügiloo omaja peab taotlema ka nn sihtriigi pädevalt asutuselt hulgimüügiluba selleks, et tal tekiks õigus taotleda veterinaarravimite paralleelimpordiks luba. Lisaks leidis Eesti, et direktiivi 2006/123/EÜ ei saa tõlgendada nii, et paralleelselt ravimi turuleviija ei pea järgima ravimiohutuse järelevalve nõudeid. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK otsustab Eesti seisukohast erinevalt, mõjutab see ravimiseadust.

19.06.2015 esitas Eesti EK-le kirjalikud märkused.

6) C-203/15 Tele2 (andmekaitse)

Rootsi kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, et välja selgitada, kas EL õigusega on kooskõlas andmete säilitamist reguleerivad Rootsi õigusnormid, mis on vastu võetud eesmärgiga rakendada direktiivi 2006/24/EÜ (elektroniliste sideteenuste andmete säilitamise kohta), mille EK tunnistas 08.04.2015 tühiseks.

Eesti esitas EK-le seisukoha, et e-privatsuse direktiivi 2002/58/EÜ artikli 15 lõige 1 võimaldab liikmesriikidel kehtestada riigisiseseid õigusakte, millega piiratakse e-privatsuse direktiivi nõudeid, kui see on vajalik, otstarbekas ja proportsionaalne muu hulgas kriminaalkuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja kohtus menetlemiseks. Lisaks vastas Eesti, et andmete säilitamist reguleerivates riigisisestest õigusaktides tuleb siiski sätestada tagatised ja tingimused, millele sideandmete säilitamine kriminaalõiguslikel eesmärkidel peab vastama. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK asub seisukohale, et andmete säilitamise kohustuse sätestamine riigisiseses õiguses on vastuolus EL õigusega, mõjutab see Eesti kriminaalmenetlusõigust ja kuritegevusvastast võitlust.

25.08.2015 esitas Eesti EK-le kirjalikud märkused.

7) C-446/15 Signum Alfa Sped (käibemaksu mahaarvamisõigus)

Ungari kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ. Ungari kohus küsis, kas maksuhaldur peab lubama sisendkäibemaksu mahaarvamist arve põhjal, mis vastab vorminõuetele, kuid on sisuliselt vale. Täpsemalt, milline on maksukohustuslase ja maksuhalduri tõendamiskoormis, kui ilmneb, et arvele märgitud tehing on küll toimunud, kuid mitte arvele märgitud poolte vahel.

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi ei pea maksuhaldur välja selgitama, kes on arvel märgitud tehingu tegelikud pooled. Oluline on see, kas maksukohustuslane teadis või pidi teadma, et tehing ei toimud arvel märgitud poolte vahel. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, et vältida nii maksuhalduri kui ka ettevõtete halduskoormuse ebaproportsionaalset kasvu ning käibemaksupettuste olulist suurenemist.

Eesti esitas EK-le kirjalikud märkused 17.12.2015.

8) C-464/15 Admiral Casinos & Entertainment (hasartmängumonopol, proportsionaalsuse põhimõte)

Austria kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus hinnata, kas ELTL artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabadusele riigisiselt kehtestatud piirangud vastavad proportsionaalsuse põhimõttele. Täpsemalt, kas riigisiseste õigusnormide proportsionaalsuse kontrollimisel sõltub nende lubatavus liidu õiguse seisukohast mitte üksnes õigusnormidega taotletavast eesmärgist, vaid ka nende mõjust, mis peab olema empiirilisel täie kindlusega tuvastatud.

Eesti esitas EK-le seisukoha, et teenuste osutamise vabadusele kehtestatavate piirangute õiguspärasuse kontrollimisel tuleb hinnata nii piiranguga taotletavat tegelikku eesmärki kui ka piirangute proportsionaalsust. Hinnata tuleb õigusnormide kehtestamise ajal esinenud asjaolusid. Proportsionaalsuse kontrollimisel tuleb hinnata õigusnormide mõju, st kas piirangud on tõepoolest sobivad ega ole karmimad, kui on eesmärgi saavutamiseks vajalik, kuid see mõju ei pea olema empiirilisel täie kindlusega tuvastatud ega saagi seda olla. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK asub seisukohale, et piirangute lubatavus oleneb üksnes õigusnormide kehtestamisel taotletud eesmärgist, võimaldaks see riikidel piirangute kehtestamise õigust hõlpsasti kuritarvitada. Teisalt, kui piirangute lubatavuse kontrollimisel peaks piirangu mõju olema empiirilisel täie kindlusega tuvastatud, muudaks see võimatuks igasuguste piirangute kehtestamise.

Eesti esitas EK-le kirjalikud märkused 23.12.2015.

1.3. ARVAMUSED

EK-le võib esitada arvamused, et EK hindaks kavandatava välislepingu vastavust EL õigusele. Lisaks annab EK vajaduse korral arvamuse selle kohta, kas liidul või mõnel tema institutsioonil on üldse pädevus vastavat lepingut sõlmida. Arvamused võib esitada liikmesriik, Euroopa Parlament, nõukogu või komisjon.

2015. aastal esitati kohtule 3 arvamuse taotlust. Eesti esitas kohtule seisukohad neist ühes ja 2015. aastal lõpetas kohus ühe arvamuse taotluse, kus Eesti oli seisukoha esitanud.

1.3.1. Lõpetatud arvamuse taotlus

Arvamuse taotlus A-1/14 (spordivõistlustega manipuleerimise vastane Euroopa Nõukogu konventsioon)

Malta esitas EK-le küsimuse, kas spordivõistlustega manipuleerimise vastane Euroopa Nõukogu konventsioon (edaspidi *konventsioon*) on kooskõlas liidu aluslepingutega.

Eesti esitas EK-le seisukoha, et konventsioon on aluslepingutega kooskõlas. Kui EK otsustab Eesti seisukohast erinevalt, seab see kahtluse alla Eestis kehtivate õigusaktide kooskõla liidu aluslepingutega ja tõkestab rahvusvahelist kokkuleppemängude vastast võitlust.

01.09.2015 tegi EK kohtuasja registrist kustutamise määruse, kuna Malta loobus arvamuse taotlusest.

1.3.2. Pooleliolev arvamuse taotlus

Arvamuse taotlus A-1/15 (Kanada PNR)

Euroopa Parlament esitas EK-le arvamuse taotluse, milles palus EK-l anda hinnang, kas EL ja Kanada kavandatav leping, mis käsitleb broneeringuinfo (PNR) edastamist ja töötlemist, on aluslepingutega kooskõlas. Arvamuse taotluses tõstatatakse olulisi õigusküsimusi selle kohta, kuidas tuleb Lissaboni lepingu jõustumise järel kaitsta selliseid põhiõiguseid nagu eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse, mis on sätestatud EL põhiõiguste hartas ja ELTL artiklis 16, ning seda eelkõige terrorismi ja muude raskete rahvusvaheliste kuritegude ennetamise ja nendevastase võitluse kontekstis. Samuti kahtles Euroopa Parlament lepingu sõlmimise õigusliku aluse valiku õigsuses.

Eesti esitas EK-le seisukoha, et EL-Kanada kavandatav leping on kooskõlas aluslepingutega ning proportsionaalsuse põhimõttega, sest isikute põhiõiguste riive on piisavalt põhjendatud ja vajalikud kaitsemeetmed tagatud. Õigusliku aluse valiku kohta leidis Eesti, et EL-Kanada lepingu sõlmimist käsitleva nõukogu õigusakti õiguslikuks aluseks on sätted, mis reguleerivad õiguskooostööd kriminaalasjades ja politseikoostööd.

Eesti esitas kirjalikud märkused 29.05.2015. Kirjalik menetlus on lõppenud. 05.04.2016 toimub suuline istung, millel Eesti osaleb.

II OSA

ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST

Komisjon valvab EL õiguse rakendamise ja ülevõtmise järele. Üheks järelevalve viisiks on rikkumismenetlus, mille komisjon võib algatada ELTL artikli 258 alusel, kui tema arvates liikmesriik ei ole täitnud aluslepingutest tulenevat kohustust.

Rikkumismenetluse algatamiseks saadab komisjon ametliku kirja, millele võib järgneda põhjendatud arvamus, kui liikmesriik ei ole oma vastuses komisjonile näidanud, et rikkumist tegelikult ei ole või see on kõrvaldatud. Kui põhjendatud arvamusele vastamise tähtajal rikkumine komisjoni arvates kestab, võib ta algatada kohtumenetluse, et EK tuvastaks EL õiguse rikkumise liikmesriigi poolt.

Kohtuotsusega tuvastatud rikkumise peab liikmesriik väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kõrvaldama võimalikult kiiresti. Vastasel korral võib komisjon alustada uut rikkumismenetlust kohtuotsuse täitmata jätmise tõttu, seda juba ELTL artikli 260 lõike 2 alusel. Pärast ametliku kirja etappi võib komisjon uuesti EK poole pöörduda, siis juba nõudega määrata liikmesriigile trahv põhisumma või karistusmaksena.

Oluline on silmas pidada, et direktiivi ülevõtmise hilinemise asjades on võimalik määrata trahv ELTL artikli 260 lõike 3 alusel juba esimeses kohtuotsuses. Põhisumma on alati võimalik määrata juhul, kui riik ei ole põhjendatud arvamusele vastamise ajaks direktiivi üle võtnud.

Alates Eesti ühinemisest EL-ga on komisjon ELTL artikli 258 alusel 31.12.2015 seisuga Eesti vastu algatanud 405 rikkumismenetlust, millest 379 on lõpetatud ja 26 pooleli. 2015. aastal algatati 16 uut rikkumismenetlust, mis on ühe võrra rohkem kui eelnenud aastal (2014. aastal kokku 15). Aastaga lõpetati 6 rikkumismenetlust (võrdluseks: 2014. aastal lõpetati 24 rikkumismenetlust). Pooleliolevatest rikkumismenetlustest on 18 ametliku kirja etapis ja 8 põhjendatud arvamuse etapis (nendest kahel juhul on komisjon teinud otsuse pöörduda kohtusse, kuid menetlust ei ole veel algatatud). Täpsem statistika on esitatud ülevaate IV osas.

Rikkumismenetlused jagunevad laadilt kaheks ja neid on järgnevalt käsitletud eraldi alajaotustes. Esimeses alajaotuses vaadeldakse direktiivide mitteõigeaegset ülevõtmist puudutavad rikkumismenetlusi (neid on pooleli 18). Teine alajaotus käsitleb direktiivide mittenõuetekohase ülevõtmise, aluslepingute sätete või muude EL õigusaktide sisulise rikkumise küsimusi (pooleli 8).

2.1. DIREKTIIVIDE MITTEÕIGEAEAGNE ÜLEVÕTMINE

2.1.1. Pooleliolevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (18)

Ametlikud kirjad (15)

Rikkumismenetlus nr 2014/0073 (RAM) – direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete

täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võeti üle krediitiasutuste seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis jõustus 19.05.2014. Selles rikkumismenetluses ei ole 2015. aastal edasiminekuid olnud.

Rikkumismenetlus nr 2015/0034 (RAM) – direktiiv 2013/14/EL, millega muudetakse direktiivi 2003/41/EÜ tööandjapensioni kogumisasutuste tegevuse ja järelevalve kohta, direktiivi 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta ning direktiivi 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta seoses liigse tuginemisega krediitdireitingutele. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud krediitandjate ja -vahendajate seadusega, mis jõustus 29.03.2015 ja millega muudeti investeerimisfondide seaduse kahte paragrahvi.

Rikkumismenetlus nr 2015/0035 (RAM) – direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud finantskriisi ennetamise ja lahendamise seadusega, mis jõustus 29.03.2015. Seadusega muudeti ka äriseadustiku, krediitiasutuste seaduse, tsiviilkohtumenetluse seadustiku, väärtpaberituruse seaduse, tagatisfondi seaduse, finantsinspeksiooni seaduse ja Eesti panga seaduse asjakohaseid sätteid.

Rikkumismenetlus nr 2015/0182 (RAM) – direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud uue kindlustustegevuse seadusega, millega muudeti ka finantsinspeksiooni seadust ja võlaõigusseadust. Uus kindlustustegevuse seadus jõustus 01.01.2016.

Rikkumismenetlus nr 2015/0183 (RAM) – direktiiv 2014/51/EL, millega muudetakse direktiive 2003/71/EÜ ja 2009/138/EÜ ning määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 1094/2010 ja (EL) nr 1095/2010 seoses Euroopa Järelevalveasutuse (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve) ning Euroopa Järelevalveasutuse (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) volitustega. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud uue kindlustustegevuse seadusega, millega muudeti ka finantsinspeksiooni seadust. Uus kindlustustegevuse seadus jõustus 01.01.2016. Seadusega lisati sel hetkel kehtinud kindlustustegevuse seadusesse teatud lubade või heakskiitude menetlust reguleerivad sätted, mis jõustusid 17.07.2015.

Rikkumismenetlus nr 2015/0184 (VM) – direktiiv 2014/108/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud Vabariigi Valitsuse määruse nr 171 „Strateegiliste kaupade nimekiri” muudatustega. Muudatused jõustusid 06.06.2015.

Rikkumismenetlus nr 2015/0273 (SIM) – direktiiv 2012/18/EL, ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võetakse üle kolme õigusaktiga: kemikaaliseadusega, Vabariigi Valitsuse määrusega „Nõuded ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte kohustuslikule dokumentatsioonile ja selle koostamisele ning avalikkusele edastatavale teabele ja õnnetusest teavitamisele“ ning majandus- ja taristuministri määrusega „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskogus ning suurõnnetuse ohuga ettevõtte ohtlikkuse kategooria ja ohtliku ettevõtte määratlemise kord“. Määruste planeeritav vastuvõtmise aeg oli 2015. aasta oktoober. Kemikaaliseadus jõustus 01.12.2015.

Rikkumismenetlus nr 2015/0274 (MKM) – direktiiv 2012/34/EL, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võetakse üle raudteeseaduse muudatustega. Eelnõu esitati Riigikogu menetluse 09.11.2015.

Rikkumismenetlus nr 2015/0394 (MKM) – direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle tarbijakaitse seaduse eelnõuga. Muudatused jõustuvad 01.03.2016.

Rikkumismenetlus nr 2015/0395 (MKM) – direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võeti lõplikult üle kemikaaliseadusega, mis jõustus 01.12.2015.

Rikkumismenetlus nr 2015/0396 (SIM) – direktiiv 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga, mis läbis esimese lugemise 14.10.2015.

Rikkumismenetlus nr 2015/0397 (SIM) – direktiiv 2013/33/EL, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga, mis läbis esimese lugemise 14.10.2015.

Rikkumismenetlus nr 2015/0398 (RAM) – direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle raamatupidamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega. Muudatused jõustusid 01.01.2016.

Rikkumismenetlus nr 2015/0399 (JUM) – direktiiv 2013/37/EL, millega muudetakse direktiivi 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle avaliku teabe seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga, mis võeti vastu 2015. aasta detsembris. Muudatused jõustusid 16.01.2016.

Rikkumismenetlus nr 2015/0519 (KEM) – direktiiv 2013/39/EL veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainete kohta. Eesti vastab komisjonile, et direktiiv on üle võetud veeseaduse

muudatuse ja keskkonnaministri määrusega nr 77 „Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimistu, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekiri“. Ametlikule kirjale vastamise tähtaeg oli 20.01.2016.

Põhjendatud arvamused (3)

Rikkumismenetlus nr 2013/0300 (RAM) – direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010. Eesti nõustus osaliselt komisjoni etteheitega ja lubas direktiivi seni ülevõtmata sätteid üle võtta 2014. aasta esimeses kvartalis. Direktiiv võeti üle investeerimisfondide seadusega, mis jõustus 19.05.2014 ja rahandusministri 20.05.2014 määrusega nr 15 „Alternatiivfondi valitsejale ja tema valitsetava investeerimisfondi deponooriumile esitatavad nõuded“. Komisjon ei pidanud Eesti vastust ammendavaks ja esitas 27.03.2015 Eestile põhjendatud arvamuse. Komisjon jõudis pärast Eesti esitatud sätete analüüsimist seisukohale, et Eesti ei ole direktiivi teatud sätteid endiselt üle võtnud. Samuti leidis komisjon endiselt, et Eesti ei ole nõuetekohaselt direktiivi ülevõtmisest teavitanud. Eesti ei nõustunud komisjoni etteheidetega ning vastas, et on direktiivi kõik sätted korrektselt üle võtnud ning komisjoni teavitanud ülevõtvatest meetmetest. Suurema õiguskindluse tagamiseks lisis Eesti 21.05.2015 komisjoni andmebaasi väärtpaberituruseaduse, finantsinspektsiooni seaduse ning direktiivi kõikide sätete ja riigisiseste normide vastavustabeli.

Rikkumismenetlus nr 2014/0325 (MKM) – energiatõhususe direktiiv 2012/27/EL. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võetakse üle energiamajanduse korralduse seadusega, mis esitatakse valitsusele heakskiitmiseks eeldatavasti 2014. aasta detsembris. 25.09.2015 sai Eesti põhjendatud arvamuse, milles komisjon teatas, et Eesti ei ole direktiivi teatud sätteid endiselt üle võtnud. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võetakse üle energiamajanduse korralduse seaduse eelnõuga, mis esitatakse valitsusele heakskiitmiseks 2015. aasta detsembris. Eesti saatis komisjonile eelnõu teksti ja vastavustabeli 04.12.2015 seisuga.

Rikkumismenetlus nr 2015/0400 (RAM) – direktiiv 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta. 23.11.2015 vastas Eesti komisjonile, et direktiiv võetakse üle tagatisfondi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga. 11.12.2015 sai Eesti põhjendatud arvamuse, milles komisjon tõdes, et Eesti ei ole siiani direktiivi üle võtnud või on jätnud komisjonile ülevõtmismeetmetest teatamata. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud. Direktiiv võeti üle 16.12.2015 vastuvõetud tagatisfondi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis jõustus 10.01.2016.

2.1.2 Lõpetatud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (4)

Rikkumismenetlus nr 2014/0068 (SOM) – direktiiv 2011/24/EL patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleles tervishoius. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud. Direktiiv võeti üle tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste

muutmise seadusega, mis jõustus 09.12.2013. Lisaks võeti direktiiv üle sotsiaalministri määrustega nr 6 ja nr 7. Mõlemad määrused jõustusid 24.01.2014. Komisjon ei pidanud vastust ammendavaks ning esitas Eestile 11.07.2014 põhjendatud arvamuse. Komisjon märkis, et kuigi Eesti on teavitanud meetmetest, millega on direktiiv Eesti arvates üle võetud, on komisjon arvamusel, et teatud sätted on üle võetud puudulikult või ei ole ülevõtmismeetmetest komisjoni teavitatud. Eesti vastas komisjonile, et nõustub kahes punktis komisjoni etteheitega mittenõuetekohase ülevõtmise kohta. Õigusselguse huvides oli Eesti nõus täiendama tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 50⁵ lõiget 1. Direktiivi artikli 7 lõike 2 nõuetekohaseks ülevõtmiseks oli Eesti nõus õigusselguse huvides täiendama riigisiseseid õigusakte ja hüvitamise põhimõtte sõnaselgelt sätestama. Komisjon lõpetas 26.02.2015 menetluse.

Rikkumismenetlus nr 2014/0281 (SOM) – rakendusdirektiiv 2012/25/EL, millega kehtestatakse siirdamiseks ettenähtud inimelundite liikmesriikidevahelist vahetust käsitleva teavitamise kord. Eesti vastas komisjonile, et rakendusdirektiiv võetakse üle uue rakkude, kudede ja elundite hankimise, käitlemise ja siirdamise seadusega, mis esitatakse valitsusele heakskiitmiseks 2014. aasta septembris, ning sotsiaalministri määrusega. 27.02.2015 sai Eesti põhjendatud arvamuse, milles komisjon tõdes, et Eesti ei ole siiani direktiivi üle võtnud või on jätnud komisjonile ülevõtmismeetmetest teatamata. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud rakkude, kudede ja elundite hankimise, käitlemise ja siirdamise seadusega, mis jõustus 01.03.2015 ning tervise- ja tööministri 10.03.2015 määrusega nr 10 „Rakkude, kudede ja elundite hankimise ja käitlemise eeskiri“, mis jõustus 16.03.2015. Komisjon lõpetas 29.04.2015 menetluse.

Rikkumismenetlus nr 2014/0326 (SOM) – inimkudede ja -rakkude uurimise tehnilisi nõudeid puudutav direktiiv 2012/39/EL. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võetakse Eesti riigisisesse õigusesse üle sotsiaalministri määrusega, mis valmib 2014. aasta IV kvartalis. 27.02.2015 sai Eesti põhjendatud arvamuse, milles komisjon tõdes, et Eesti ei ole siiani direktiivi üle võtnud või on jätnud komisjonile ülevõtmismeetmetest teatamata. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv 2012/39/EL on üle võetud tervise- ja tööministri 18.03.2015 määrusega nr 12 „Raku-, koe- ja elundidoonori valimise kriteeriumid, rakkude, kudede või elundi annetamist välistavate asjaolude loetelu, doonorile ettenähtud kohustuslike laboratoorsete uuringute loetelu ning uuringute tegemise tingimused ja kord“, mis jõustus 23.03.2015. Komisjon lõpetas 28.05.2015 menetluse.

Rikkumismenetlus nr 2014/2127 (KEM) – merestrategia raamdirektiiv 2008/56/EÜ. 27.02.2015 sai Eesti komisjonilt põhjendatud arvamuse, milles leidis komisjon endiselt, et direktiivi ülevõtmine ei ole olnud täielik, kuna artikli 3 lõige 7, artikli 8 lõiked 1–3, artikli 9 lõige 1, artikli 11 lõige 1, artikli 13 lõiked 1–8 ja 10, artikkel 14, artikkel 17 ning I, V ja VI lisa ei ole üle võetud. Eesti ei nõustunud komisjoni etteheitega ülevõtmiseks vajalikest meetmetest teavitamata jätmise kohta ning võimaliku ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamisega käesolevale menetlusele. Eesti leidis, et on direktiivi üle võtnud ning ülevõtvatest meetmetest komisjoni teavitanud. Eesti leidis, et komisjoni etteheited puudutavad direktiivi mittenõuetekohast ülevõtmist ning nõustus nimetatud sätete nõuetekohaseks ülevõtmiseks ning veelgi suurema õigusselguse ja -kindluse tagamiseks täiendama veeseadust. Merestrategia raamdirektiiv on

täielikult üle võetud veeseaduse muudatusega, mis jõustus 08.07.2015. Komisjon lõpetas 24.09.2015 menetluse.

2.2. SISULISED RIKKUMISMENETLUSED

2.2.1. Pooleliolevad sisulised rikkumismenetlused (8)

Ametlikud kirjad (3)

Rikkumismenetlus 2011/2011 (MKM) – komisjon leidis 15.03.2011 ametlikus kirjas, et Eesti Vabariigi valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise lennunduskokkuleppega Venemaa Föderatsiooni suhtes rahvusvahelisi kohustusi võttes ja neid jätkuvalt kehtivaks tunnistades ei ole Eesti täitnud EL õigusest tulenevaid kohustusi. Eesti tunnistas vastuses vajadust viia lennunduskokkulepe vastavusse EL õigusega. Eesti on avaldanud soovi pidada Venemaa Föderatsiooniga selleteemalisi läbirääkimisi. Selles rikkumismenetluses ei ole 2015. aastal edasiminekuid olnud.

Rikkumismenetlus 2013/2107 (KEM) – komisjon juhtis 27.09.2013 ametlikus kirjas tähelepanu nitraadidirektiivi (91/676/EMÜ) rakendamisele Eestis ning tõi välja neli sisulist etteheidet. Eesti nõustus etteheidetega osaliselt ning kinnitas vastuses, et kavatses riigisisese õiguse direktiiviga kooskõlla viia. Eesti kinnitas valmisolekut täpsustada aunas hoitavale sõnnikule esitatavaid nõudeid, et vähendada reostuse tekkimise riski, ning kehtestada sõnnikuhoidlate mahutavuse arvutamise meetodika. Lisaks lubas Eesti teha täpsustuse looduslike rohumaade kohta ning kehtestada arvulised näitajad, mis käsitlevad laotatavat sõnnikukogust ühe hektari kohta. Selleks muudetakse veeseadust ja Vabariigi Valitsuse määrust nr 288 „Veekaitsenõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning siloladustamiskohtadele ja sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded“. 2015. aastal pidas Eesti komisjoniga läbirääkimisi, mis puudutasid veeseaduse muudatuste täpsemat sisu ja võimalikku ajakava. Veeseaduse muutmise seadus on plaanis vastu võtta 2016. aasta alguses.

Rikkumismenetlus 2014/2268 (MKM) – komisjon saatis 27.02.2015 Eestile ametliku kirja, milles komisjon heitis Eestile ette määruse (EL) nr 996/2010 (tsiviillennunduses toimuvate lennuõnnetuste ja intsidentide uurimise ja ennetamise kohta) ebaõiget rakendamist. Määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt tuleb liikmesriikidel tagada, et lennuõnnetuste uurimisorganid ja muud ohutusosalase uurimisega seotud tegevuses osalevad asutused teevad koostööd eelkokkuleppe alusel. Sama säte kohustab liikmesriike komisjoni eelkokkulepetest teavitama. Eesti nõustus komisjoni etteheitega. Eesti edastas komisjonile 04.06.2015 jõustunud eelkokkuleppe Ohutusjuurdluse Keskuse, Politsei- ja Piirivalveameti, Häirekeskuse, Päästeameti ja Riigiprokuratuuri vahel. Lisaks edastas Eesti komisjonile 23.10.2015 jõustunud eelkokkuleppe Lennuameti ja Ohutusjuurdluse Keskuse vahel.

Põhjendatud arvamused (5)

Rikkumismenetlus 2010/2044 (KUM, HTM) – komisjon saatis 25.10.2012 Eestile põhjendatud arvamuse, milles leidis endiselt, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivile 1999/70/EÜ

lisatud raamkokkuleppe klauslit 5. Täpsemalt on komisjon seisukohal, et Eestis puuduvad meetmed, mis võimaldaksid vältida koosseisuväliste teenistujate, akadeemilise personali ja loominguliste töötajate järjestikuste tähtjaliste töölepingute sõlmimise kuritarvitamist. Eesti vastas põhjendatud arvamusele, et tunnistas akadeemilise personali ja loominguliste töötajate puhul vastuolu direktiivi nõuetega ning töötab vajalikud seadusemuudatused välja 2013. aasta esimesel poolel. Eesti esitas eelnõud 30.08.2013 ning kinnitas, et need esitatakse valitsusele 2013. aasta detsembriks. 26.03.2014 informeeris Eesti komisjoni eelnõude käigust ning lubas, et etendusasetuse seaduse muutmise seaduse eelnõu esitatakse valitsusele heakskiitmiseks 2014. aasta juunis. Samuti andis Eesti teada, et ülikooliseaduse, rakenduskõrgkooli seaduse ning teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu on edastatud Riigikogule menetlemiseks ja selle kavandatav jõustumisaeg oli 01.01.2015.

Komisjon otsustas 28.05.2015 esitada Eesti vastu hagi EK-sse. Eesti ametnikud kohtusid 19.11.2015 komisjoniga, et välja selgitada hagi ese. Selgus, et allesjäänud rikkumise sisu on töölepingu seaduse § 10 lõikes 1 sätestatud tähtjaliste töölepingute sõlmimise vahele jääv kahekuuline periood, mis võimaldab komisjoni hinnangul akadeemilise personali puhul kuritarvitusi. Kohtumisel lepidi kokku, et Eesti uurib, kui suur on kuritarvitamise risk Eestis kehtivate õigusaktide puhul, ja annab komisjonile sellest ametliku ülevaate. Eesti on seisukohal, et peale 01.01.2015 jõustunud seaduste muudatusi, on direktiiv õigesti üle võetud. Kohtuvälise lahenduse leidmiseks on Eesti siiski valmis kaaluma muid lahendusi. Eesti vastab komisjonile veebruaris 2016.

Rikkumismenetlus 2012/2135 (RAM) – komisjon saatis 26.09.2014 Eestile põhjendatud arvamuse, milles väitis, et Eesti alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses sätestatud meede, millega kehtestatakse kolme kuu pikkune üleminekuperiood vana maksumärgiga aktsiisikaupade müügile, ei ole kooskõlas direktiivi 2008/118/EÜ (aktsiisi üldise korra kohta) ning proportsionaalsuse põhimõttega. Eesti ei nõustunud komisjoni etteheitega ja vastas, et praegune kolmekuuline uutele maksumärkidele ülemineku periood aitab parimal viisil tagada, et ettevõtjad ei tekitaks ülemääraseid laovarusid ning seega ei lükkuks liiga kaua edasi uue aktsiisimäära alusel maksude maksmine. Samuti vastas Eesti, et meede on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Selles rikkumismenetluses ei ole 2015. aastal edasiminekuid olnud.

Rikkumismenetlus 2012/2242 (VM, SIM) – komisjon saatis 17.10.2014 Eestile põhjendatud arvamuse, mille järgi ei ole Eesti õiguses ettenähtud süsteem, millega rakendatakse ühenduse viisaeeskirjast tulenevat kohustust tagada õigus vaidlustada viisa andmisest keeldumine, selle tühistamine või kehtetuks tunnistamine, kooskõlas EL õigusega, eelkõige viisaeeskirjaga (määrusega (EÜ) nr 810/2009). Komisjoni arvates peab kolmanda riigi kodanikule olema viisa andmisest keeldumise otsuse vaidlustamisel tagatud õigus pöörduda viimases astmes kohtu poole, Eestis on võimalik esitada vaie aga ainult haldusorganile. Kuna põhjendatud arvamuses puudus üks lisa, edastas komisjon 27.02.2015 täiendava põhjendatud arvamuse, milles kõrvaldas õiguslikku argumentatsiooni muutmata selle menetlusvea. Eesti vastas komisjonile, et kuivõrd viisa väljastamise menetluses on kohtuliku kontrolli õigus igal juhul piiratud, siis tagab Eestis kehtestatud vaidmenetlus edasikaebamise korra, mis on kooskõlas viisaeeskirja ning EL lepingu artikliga 19 ja EL põhiõiguste harta artikliga 47. Seega on Eesti arvates välismaalaste seaduses kehtestatud süsteem, mille kohaselt ei ole viisa andmisest keeldumise, selle tühistamise või

kehtetuks tunnistamise otsuse vaidlustamisel ette nähtud kohtusse pöördumise õigust, kooskõlas EL õigusega.

Rikkumismenetlus 2013/2186 (SIM) – komisjon saatis 27.01.2014 Eestile ametliku kirja, milles teatas, et Eesti ei ole täitnud otsustest K(2009) 7476 ja K(2011) 5478 tulenevat kohustust luua ühtne kontaktpunkt (SPOC) liikmesriikide välja antud passide ja reisidokumentide sertifikaatide ning kolmandate riikide kodanike elamislubade sertifikaatide vahetamiseks. Eesti vastas komisjonile, et kuigi otsused ei näe ette ühtse kontaktpunkti loomise ajakava, viime otsustest tuleneva kohustuse ellu hiljemalt aastal 2016. Komisjon esitas 30.03.2015 põhjendatud arvamuse, milles teatas, et ei pea vastuvõetavaks Eesti argumente kontaktpunkti loomisega viivitamisel. Vastupidiselt Eesti selgitustele, et kontaktpunkti loomine 2016. aastal on komisjoni otsustega kooskõlas, väidab komisjon, et Eesti tunnistas oma kohustust luua see 20.05.2012. Komisjon kutsus Eestit üles kõrvaldama väidetav rikkumine hiljemalt 30.06.2015. Vastuses põhjendatud arvamusele Eesti sisuliselt kordas ametliku kirja vastuses öeldut. Ühtne kontaktpunkt luuakse esimesel võimalusel, hiljemalt augustiks 2016. Eesti on määranud meeskonna, jaganud tööülesanded ning koostanud projekti elluviimise ajakava.

Rikkumismenetlus 2014/2067 (MKM) – komisjon saatis 11.07.2014 Eestile ametliku kirja, milles leidis, et Eesti ei täida oma kohustusi tulenevalt muudetud direktiivi 2006/126/EÜ artikli 7 lõike 5 punktist d, mis kohustab liikmesriike kasutama loodavat EL juhilubade infosüsteemi RESPER. Eesti nõustus komisjoni hinnanguga ning lubas infosüsteemi RESPER töökorda seada hiljemalt 15.10.2014 ning sellega direktiivist tulenevad kohustused täita. Komisjon esitas 27.02.2015 põhjendatud arvamuse, milles heitis ette, et Eesti ei ole ikka veel RESPER-iga liitunud. Eesti nõustus komisjoni etteheitega. RESPER-iga ühenduse loomine oktoobriks 2014 ei õnnestunud infotehnoloogiliste lahenduste planeeritust ajamahukama rakendamise tõttu. Eesti on RESPER-iga ühinemiseks pidevalt komisjoniga koostööd teinud. Eesti teatas, et planeerib luua RESPER-iga ühenduse 2015. aasta juunis, kohe pärast testimisfaasi lõpuleviimist. Kuni RESPER-iga ühinemiseni kasutab riik liiklusohutuse suurendamiseks muid võimalusi. Komisjon otsustas 19.11.2015 pöörduda EK-sse, kuid hagi ei ole veel esitatud. Eesti ühines RESPER-iga 21.12.2015.

2.2.2. Lõpetatud sisulised rikkumismenetlused (2)

Rikkumismenetlus 2013/2040 (MKM) – komisjon saatis 26.09.2014 Eestile põhjendatud arvamuse, milles kordas varem esitatud seisukohta, et raudteede ohutuse direktiiv 2004/49/EÜ ei ole kõigis aspektides nõuetekohaselt üle võetud. Komisjon väitis, et endiselt on puudusi seoses ohutustunnistustega, uurimisorgani sõltumatusega ning õnnetus- ja vahejuhtumitest uurimisorganile teatamisega. Kahe etteheitega Eesti nõustus ja lubas direktiivi paremaks ülevõtmiseks muuta raudteeseadust. Raudteeseaduse muudatused jõustusid 09.03.2015. Seadusesse lisati täpsustus, et ohutustunnistuse tühistanud ohutusasutus teavitab oma otsusest viivitamata ohutustunnistuse välja andnud ohutusasutust. Teiseks lisati täpsustus, et asjakohased ametid teavitavad õnnetusjuhtumi või vahejuhtumi toimumisest viivitamata Ohutusjuurdluse Keskust. Ühe etteheitega Eesti ei nõustunud ja selgitas, et lennundusseadus, meresõiduohutuse seadus ja raudteeseadus sätestavad, et Ohutusjuurdluse Keskus on ohutusjuurdluse läbiviimisel ja sellega seonduvate otsuste tegemisel sõltumatu. Komisjon lõpetas 29.04.2015 menetluse.

Rikkumismenetlus 2013/4231 (SOM) – komisjon saatis 21.02.2014 Eestile ametliku kirja, milles leidis, et Eesti ei täida oma kohustusi tulenevalt ELTL artiklist 34, kuna Eesti ravikindlustuse seaduse § 41 lõiked 1 ja 2 ning sotsiaalministri määruse nr 123 § 25 lõige 2¹ seavad paralleelselt imporditavad ravimid kodumaiste ravimitega võrreldes ebasoodsasse olukorda. Eesti ei nõustunud komisjoni hinnanguga ja on seisukohal, et ravikindlustuse seadus ning sotsiaalministri määrus ei reguleeri ravimite paralleelset importimist ega loo täiendavaid kaubandustõkkeid, mis oleksid vastuolus kaupade vaba liikumise põhimõttega. Ravimite kandmine Eesti Haigekassa ravimite loetellu on oluline selleks, et tagada eri tervishoiuteenuste, ravimite ja meditsiiniseadmete kättesaadavus elanikkonnale. Eesti Haigekassa ravimite loetellu kandmiseks on kõikidele ravimitele seatud ühed ja needsamad tingimused sõltumata, kas tegemist on kodumaiste või imporditud ravimitega. Komisjon lõpetas 16.07.2015 menetluse.

III OSA

„EU PILOTI“ PÄRINGUD AASTAL 2015

"EU Pilot" on komisjoni projekt, millega Eesti ühines 14.09.2010. Projekti eesmärk on kaebuste ja päringute kiirem ja tõhusam menetlemine ning EL õiguse rikkumiste lahendamine võimalikult varases staadiumis. Tegemist ei ole veel rikkumismenetlusega, vaid sellele eelneva Eesti ja komisjoni dialoogiga. Projekti "EU Pilot" andmebaasi kaudu edastab komisjon kodanike kaebusi, päringuid ja komisjoni enda küsimusi. Nendele vastamiseks antakse liikmesriigile aega 10 nädalat. Vastamine toimub Välisministeeriumi vahendusel andmebaasi kaudu.

"EU Piloti" tähtsustamine ja sellele suurema tähelepanu pööramine aitab vähendada Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste arvu. Kui suudame komisjonile juba varem oma seisukohti põhjalikult selgitada või ammendavaid vastuseid anda, siis puudub komisjonil põhjus rikkumismenetlust algatada. Seega on oluline jätkata praegust praktikat ja esitada juba menetluseelses etapis komisjonile läbimõeldud ja põhjalikud selgitused. Praegu on näha, et enamik päringutest lõppevad „EU Pilot“ staadiumis ning rikkumismenetlust ei algatagi.

Kolmanda osa esimeses alajaotuses on ülevaade aastal 2015 pooleli olnud „EU Piloti“ päringutest ning teises alajaotuses on välja toodud 2015. aastal lõpetatud päringud, mille puhul plaanib komisjon alustada rikkumismenetlust. 2015. aasta jooksul algatati Eesti suhtes 15 „EU Piloti“ päringut (2014. aastal oli algatatud päringuid 23). Aasta jooksul lõpetati 17 päringut ja nendest 15 juhul jäi komisjon Eesti vastusega rahule. Kahel juhul otsustas komisjon toimiku küll sulgeda, kuid kavatseb alustada rikkumismenetlust. 31.12.2015 seisuga oli Eesti suhtes avatud 21 „EU Piloti“ päringut. Ülevaatlik statistika "EU Piloti" päringute kohta on esitatud ka ülevaate IV osas.

3.1 Pooleliolevad „EU Piloti“ päringud

Seisuga 31.12.2015 on pooleli 21 „EU Piloti“ päringut:

- 1) päring 2027/11/JUST (SIM) – direktiiv 2004/38/EÜ (Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigus liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil);
- 2) päring 5547/13/ENVI (KEM) – direktiiv 91/676/EMÜ (veekogude kaitsmine põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest);
- 3) päring 5549/13/HOME (SIM) – direktiiv 2005/85/EÜ (varjupaigamenetlus);
- 4) päring 6177/14/MARK (RAM) – direktiiv 2010/73/EÜ (väärtpaberite üldsusele pakkumisel või kauplemisele lubamisel avaldatav prospekt);
- 5) päring 6203/14/ENVI (KEM) – direktiiv 2008/50/EÜ (välisõhu kvaliteet ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise);
- 6) päring 6518/14/ENVI (KEM) – direktiiv 91/271/EMÜ (asulareovee puhastamine);

- 7) päring 6803/14/HOME (SIM) – Schengeni piirieskiri (piirioote järjekorra tasu);
- 8) päring 6809/14/TAXU (RAM) – direktiiv 2006/112/EÜ (lihtsustatud arve väljastamine);
- 9) päring 7110/14/MOVE (MKM) – direktiiv 2007/59/EÜ (vedurijuhtide sertifitseerimine);
- 10) päring 7116/14/HOME (SIM) – ELTL artikkel 18 (kahepoolsed piiripunktid);
- 11) päring 7126/14/TAXU (RAM) – ELTL artiklid 49 ja 63, EMP lepingu artiklid 31 ja 40 (tulumaksuseadus, mitteresidendist maksumaksja);
- 12) päring 7331/15/CLIM (KEM) – direktiiv 2009/31/EÜ (süsinikdioksiidi geoloogiline säilitamine);
- 13) päring 7554/15/ENER (MKM) – direktiiv 2012/27/EL (energiatõhusus);
- 14) päring 7590/15/GROW (SOM) – ELTL artiklid 49 ja 63 (apteekidele kehtestatud omandipiirangud);
- 15) päring 7593/15/JUST (JUM) – direktiiv 2011/83/EÜ (tarbija õiguste kaitse);
- 16) päring 7681/15/FISM (VM) – ELTL artiklid 49, 56 ja 63 (investeeringute kaitse lepingud);
- 17) päring 7913/15/ENER (MKM) – direktiiv 2009/72/EÜ, 2009/73/EÜ (elektrienergia ja maagaasi siseturg);
- 18) päring 7905/15/JUST (SOM) – direktiiv 2010/18/EL (vanemapuhkus);
- 19) päring 7958/15/EMPL (HTM) – ELTL artikkel 45 (keeleoskusnõuded);
- 20) päring 8094/15/MOVE (MKM) – direktiiv 2009/18/EÜ (meretranspordi sektoris toimunud õnnetusjuhtumite juurdluse põhimõtted);
- 21) päring 8187/15/JUST (JUM) – nõukogu raamotsus 2008/913/JSK (rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega).

3.2 Lõpetatud „EU Piloti“ päringud, millele järgneb rikkumismenetlus

Aasta jooksul lõpetati 17 „EU Piloti“ päringut, millest 2 juhul otsustas komisjon „EU Piloti“ toimiku küll sulgeda, kuid alustas või plaanib alustada rikkumismenetlust.

- 1) Päring **6279/14/ENER** (MKM) – käsitles direktiivi 2010/31/EÜ hoonete energiatõhususe kohta ja sellest tulenevat aruande esitamise kohustust. Komisjon ei jäänud rahule artikli 5 lõikes 2 sätestatud nõuete täitmisega aruande esitamise kohta. Komisjon leidis, et

kuluoptimaalsuse arvutused hoonete energiatõhususe miinimumnõuete uuendamisel primaarenergia kasutuse piirmäärade seadmisel on tehtud ainult uute hoonete, kuid mitte juba olemasolevate hoonete puhul, mis renoveeritakse põhjalikult. Komisjon lõpetas „EU Piloti“ päringu ja plaanib algetada rikkumismenetluse;

- 2) päring **6922/14/MOVE** (MKM) – puudutas direktiive 2006/126/EÜ, 2009/13/EÜ, 2011/94/EL ja 2012/36/EL autojuhilubade kohta. Komisjon ei olnud rahul direktiivi artikli 11 lõikes 4 (juhilubade andmisest keeldumise alused) ja artikli 7 lõikes 1 (juhilubade väljastamise alused) ning direktiivi lisa III punktis 12 sätestatud nõuete täitmisega. Komisjon lõpetas „EU Piloti“ päringu ja plaanib algetada rikkumismenetluse.

IV OSA STATISTIKA

4.1. Statistika Eesti osalemise kohta ELK menetlustes

Eesti osalusega uued menetlused EK-s, üldkohtus ja EFTA Kohtus 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Eelotsused	12	15	17	7	10
Otsesed kaebused, sh apellatsioonid	1	0	4	2	2
Menetlusse astumine	0	2	7	1	1
Arvamused	0	0	2	1	1
EFTA Kohus	0	1	0	1	0
Kokku:	13	18	30	12	14

Tabelis esitatud statistika on koostatud selle põhjal, mis aastal Eesti on oma seisukoha esitanud.

Otsesed hagid, mille menetlus jätkus aastal 2015

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-508/13	Eesti Vabariik vs. Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu	Kohtuotsus 18.06.2015
T-555/14	Eesti Vabariik vs. Euroopa Komisjon	Määrus (kohtuotsuse tegemata jätmise) 23.09.2015
T-117/15	Eesti Vabariik vs. Euroopa Komisjon	Eesti suulise istungi korraldamise taotlus 08.12.2015
T-157/15	Eesti Vabariik vs. Euroopa Komisjon	Loobumine taotlusest suulise istungi korraldamiseks 14.12.2015

Kohtuasjad, milles Eesti on menetlusse astunud ning mis on 31.12.2015 seisuga pooleli või lõpetati 2015. aasta jooksul

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
T-395/13	Miettinen vs. Euroopa Liidu Nõukogu	Kohtuotsus 18.09.2015
C-302/14	Euroopa Komisjon vs. Belgia Kuningriik	Registri kustutamise määrus 29.04.2015
C-126/15	Euroopa Komisjon vs. Portugal	Kirjaliku menetluse lõpetamine 15.12.2015

Eelotsusemenetlused, milles Eesti on esitanud seisukoha ning mis on 31.12.15 seisuga pooleli või lõpetati 2015. aasta jooksul

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-144/13, C-154/13, C-160/13	VDP Dental Laboratory ja Staatssecretaris van Financiën jt (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kohtuotsus 26.02.2015
C-175/13	Liivimaa Lihaveis (eelotsust taotlev kohus: Eesti, Riigikohus)	Määrus (ilmne vastuvõetamatus) 10.02.2015
C-664/13	Nīmanis (eelotsust taotlev kohus: Läti)	Kohtuotsus 25.06.2015
C-18/14	CO Sociedad de Gestion y Participación e.a. (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kohtuotsus 25.06.2015
C-264/14	Hedqvist (eelotsust taotlev kohus: Rootsi)	Kohtuotsus 22.10.2015
C-229/14	Balkaya (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuotsus 09.07.2015
C-452/14	Doc Generici (eelotsust taotlev kohus: Itaalia)	Kohtuotsus 01.10.2015
C-493/14	Dilly's Wellnesshotel (eelotsust taotlev kohus: Austria)	Kohtuistung toimub 21.01.2016
C-501/14	EL-EM-2001 (eelotsust taotlev kohus: Ungari)	Kohtuistung 29.10.2015. EK on otsustanud lahendada kohtuasja ilma kohtujuristi ettepanekuta.
C-550/14	Envirotec Denmark (eelotsust taotlev kohus: Taani)	Kohtujuristi ettepank 17.12.2015
C-72/15	Rosneft (eelotsust taotlev kohus: Ühendkuningriik)	Kohtuistung toimub 23.02.2016
C-114/15	Audace e.a. (eelotsust taotlev kohus: Prantsusmaa)	Kohtuistung toimub 28.01.2016
C-203/15	Tele2 Sverige (eelotsust taotlev kohus: Rootsi)	Kirjalikud märkused 03.11.2015
C-280/15	Nikolajeva (eelotsust taotlev kohus: Eesti, Harju Maakohus)	Kirjalikud märkused 07.12.2015
C-446/15	Signum Alfa Sped (eelotsust taotlev kohus: Ungari)	Eesti seisukohad 17.12.2015
C-464/15	Admiral Casinos & Entertainment (eelotsust taotlev kohus: Austria)	Eesti seisukohad 23.12.2015

Arvamused, milles Eesti on esitanud seisukoha ning mis on 31.12.2015 seisuga pooleli või lõpetati 2015. aasta jooksul

Arvamuse taotluse number	Sisu	Menetluse staadium
A-1/14	Arvamuse taotlus, mille esitas Malta Vabariik ELTL artikli 218 lõike 11 alusel (EN spordivõistlustega manipuleerimise	Registri kustutamise määrus 01.09.2015

	vastase konventsiooni eelnõu kooskõla ühenduse õigusega)	
A-1/15	Arvamusedaotlus, mille esitas Euroopa Parlament ELTL artikli 218 lõike 11 alusel (Euroopa Liidu ja Kanada vahel kavandatav leping, mis käsitleb broneeringuinfo edastamist ja töötlemist)	Kirjalikud märkused 05.08.2015

4.2. Eesti vastu algatatud rikkumismenetluste statistika

Rikkumismenetluste algatamine aastate kaupa 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Mitteõigeaegne ülevõtmine	28	5	11	10	15
Sisuline rikkumine	5	6	5	5	1
Kokku	33	11	16	15	16

Rikkumismenetluste lõpetamine aastate kaupa 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Mitteõigeaegne ülevõtmine	23	21	7	17	4
Sisuline rikkumine	14	2	8	7	2
Kokku	37	23	15	24	6

Kõik algatatud rikkumismenetlused ministeeriumide ja staadiumide kaupa 2004-2015

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud
Haridus- ja Teadusministeerium (HTM)	8	3	0	7
Justiitsministeerium (JUM)	14	4	0	13
Keskkonnaministeerium (KEM)	70	36	7	68
Kultuuriministeerium (KUM)	4	2	0	4
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)	100	29	9	93
Maaeluministeerium (MEM)	55	0	0	55
Rahandusministeerium (RAM)	77	16	2	68
Siseministeerium (SIM)	18	6	0	14

Sotsiaalministeerium (SOM)	55	21	4	55
Välisministeerium (VM)	4	1	0	2
Kokku	405	118	22	379

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2015: mitteõigeaegsed ülevõtmised

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud	Pooleli
HTM	7	2	0	7	0
JUM	7	0	0	6	1
KEM	38	19	3	37	1
KUM	3	2	0	3	0
MKM	78	19	5	74	4
MEM	55	0	0	55	0
RAM	68	11	1	60	8
SIM	16	4	0	13	3
SOM	48	17	4	48	0
VM	3	0	0	2	1
Kokku	323	74	13	305	18

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2015: sisulised rikkumismenetlused

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud	Pooleli
HTM	1	1	0	0	1
JUM	7	4	0	7	0
KEM	32	17	4	31	1
KUM	1	0	0	1	0
MKM	22	10	4	19	3
MEM	0	0	0	0	0
RAM	9	5	1	8	1
SIM	2	2	0	1	1
SOM	7	4	0	7	0
VM	1	1	0	0	1
Kokku	82	44	9	74	8

Pooleliolevad rikkumismenetlused ministeeriumide ja etappide kaupa 31.12.2015 seisuga

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM	0	1	0
JUM	1	0	0
KEM	2	0	0
KUM	0	0	0
MKM	5	2	0

MEM	0	0	0
RAM	6	3	0
SIM	3	1	0
SOM	0	0	0
VM	1	1	0
Kokku	18	8	0

Poololevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades 31.12.2015 seisuga

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM	0	0	0
JUM	1	0	0
KEM	1	0	0
KUM	0	0	0
MKM	3	1	0
MEM	0	0	0
RAM	6	2	0
SIM	3	0	0
SOM	0	0	0
VM	1	0	0
Kokku	15	3	0

Poololevad sisulised rikkumismenetlused 31.12.2015 seisuga

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM	0	1	0
JUM	0	0	0
KEM	1	0	0
KUM	0	0	0
MKM	2	1	0
MEM	0	0	0
RAM	0	1	0
SIM	0	1	0
SOM	0	0	0
VM	0	1	0
Kokku	3	5	0

4.3. Statistika "EU Piloti" päringute kohta 2010-2015

EU Pilot päringute algatamine ja lõpetamine aastate kaupa

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Kokku
Algatatud EU Pilot päringud	11	19	26	27	23	15	121

Lõpetatud EU Pilot päringud	1	13	24	26	19	17	100
-----------------------------	---	----	----	----	----	----	------------

Kõik EU Pilot päringud ministeeriumide ja staadiumide kaupa

Ministeerium	Algatatud	Lõpetatud	Pooleli olevad
Haridus- ja Teadusministeerium (HTM)	3	2	1
Justiitsministeerium (JUM)	10	8	2
Keskkonnaministeerium (KEM)	27	23	4
Kultuuriministeerium (KUM)	1	1	0
Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium (MKM)	42	38	4
Maaeluministeerium (MEM)	4	4	0
Rahandusministeerium (RAM)	11	8	3
Siseministeerium (SIM)	9	5	4
Sotsiaalministeerium (SOM)	11	9	2
Välisministeerium (VM)	3	2	1
Kokku	121	100	21